

Leer

Vraag

Ontmoet

Lees

Doe

Meerjarenbeleidsplan 2025 - 2028

De Bibliotheek Bibliorura

Inhoud

4/5	Inleiding en terugblik op de voorgaande beleidsperiode
6	Waarom doen we het, kaders voor ons beleid
8	Welke keuzes maken we
10/11	Visie Missie Voor wie doen we het
13	Wat gaan we doen?
15	Opgave 1 Geletterde samenleving
18	Opgave 2 Participatie in de informatiesamenleving
20	Opgave 3 Leven lang ontwikkelen
22	Wat hebben we hiervoor nodig?
28	Governance
31	Bronnenlijst / literatuurverwijzing

INLEIDING

In oktober 2024 werd het vernieuwde Bibliotheekconvenant (2024 – 2027) ondertekend door de minister van OCW, samen met alle andere partijen binnen het landelijke netwerk van overheden en bibliotheken. Op dat moment was het schrijven van dit meerjarenbeleidsplan al min of meer afgerond.

Daarom was het goed om te lezen dat de uitgangspunten van het bibliotheekconvenant naadloos aansluiten bij de richting van het beleid dat wij al in de vorige beleidsperiode hebben ingezet. In het convenant is namelijk vastgelegd dat bibliotheken en overheden zich de komende jaren blijven inzetten voor een Nederland waarin iedereen kan lezen, iedereen online kan meekomen en iedereen zich een leven lang kan ontwikkelen. In onze missie benoemen wij dat goed kunnen lezen en goede basisvaardigheden de basis zijn om volwaardig mee te kunnen doen aan de samenleving.

Dit meerjarenbeleidsplan is een update van het beleid zoals we dat de afgelopen jaren gevoerd hebben en dat we de komende vier jaar gaan voortzetten. In dit plan blikken we op basis van de huidige situatie vooruit en schetsen we in grote lijnen het beleid voor de toekomst.

Het meerjarenbeleidsplan is een parapluplan. Onder dit plan vallen verschillende andere plannen waarin het beleid over een specifiek onderwerp wordt uitgewerkt, zoals bijvoorbeeld het collectiebeleidsplan en het personeelsbeleidsplan. In het jaarwerkplan, dat elk jaar wordt gemaakt, wordt de praktische uitvoering van de geplande en nieuwe werkzaamheden voor het lopende jaar inzichtelijk gemaakt.

Terugblik op de voorgaande beleidsperiode

In de afgelopen beleidsperiode (2021 – 2024) is veel gebeurd. Aan het begin van de periode hadden we nog last van de beperkingen die de Coronapandemie met zich meebracht. Dat zorgde niet alleen voor de nodige onrust maar bood ons ook de kans om onze flexibiliteit en gedrevenheid te laten zien. We hebben onze dienstverlening aangepast binnen de beperkingen die er waren en we hebben grote stappen gemaakt in de doorontwikkeling van ons educatief programma. De functie van leesconsulent veranderde van uitvoerend naar ondersteunend en het pas geopende Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) kende een vliegende start.

De pandemie zorgde er ook voor dat de overheid het belang van bibliotheken bevestigde, door bibliotheken aan te merken als essentiële voorziening, die dus niet hoefden te sluiten tijdens de lockdowns. Bibliotheken kregen steeds meer positieve aandacht met als voorlopig hoogtepunt het feit dat bibliotheken in 2023 voor het eerst genoemd werden in de troonrede, waar de Koning zei: *"Het kabinet wil de openbare bibliotheek op zoveel mogelijk plaatsen terugbrengen, als plek waar mensen kunnen lezen, leren en elkaar ontmoeten."* Inmiddels is er een nieuwe bibliotheekwet in voorbereiding en daarop vooruitlopend is er een SPUK-regeling vanuit het ministerie om het lokale bibliotheekwerk te versterken. Van deze regeling heeft de gemeente Roermond gebruik gemaakt om binnen afzienbare tijd het bibliotheekwerk uit te breiden naar de Donderberg.

Een andere bepalende ontwikkeling in de afgelopen jaren was de krappe arbeidsmarkt. Nieuwe projecten en diensten en ook natuurlijk verloop zorgde ervoor dat we nieuwe medewerkers nodig hadden. Door de krappe arbeidsmarkt was dat de laatste jaren nog niet zo eenvoudig. Gelukkig hebben we alle vacatures kunnen invullen en lijkt de markt weer wat aan te trekken.

De meeste voornemens uit het vorige meerjarenbeleidsplan hebben we uitgevoerd: onze contacten in het onderwijs en de kinderopvang zijn uitgebreid en we hebben het format dBoS uitgerold op meer scholen voor voortgezet en speciaal onderwijs. We hebben ons aanbod op het gebied van basisvaardigheden doorontwikkeld en we zijn gestart met activiteiten rondom digitaal burgerschap. Ook hebben we een marketingcampagne gevoerd om onze naamsbekendheid te vergroten en met ingang van 2024 geldt een nieuwe tarievenstructuur. Om het gebruik van de bibliotheek te stimuleren betalen kinderen, jongeren en leden met een all-in abonnement geen telaatgeld meer als ze hun boek niet op tijd terugbrengen en is het reserveren van boeken voor iedereen gratis.

Waarom doen we het, kaders voor ons beleid

De ontwikkelingen in de maatschappij gaan steeds sneller. Vergrijzing, ontlezing en digitalisering zorgen ervoor dat niet iedereen die snelle ontwikkeling op dezelfde manier kan bijhouden. Daardoor haken mensen af of trekken zich zelfs terug uit de samenleving. Dit kan leiden tot vereenzaming en in het ergste geval tot een kloof tussen mensen die wel en niet kunnen of willen meedoen.

De bibliotheek heeft een maatschappelijke functie en kan vooral in het sociale domein van betekenis zijn. Wij zien met name een rol weggelegd voor de bibliotheek bij de volgende ontwikkelingen:

- Ontlezing en laaggeletterdheid.
- Digitalisering van de samenleving en de overvloed aan snelle informatie en informatiebubbels waar veel mensen in zitten.
- Kansenongelijkheid: de groeiende kloof die aan het ontstaan is tussen jong en oud, digitaal vaardigen en niet-vaardigen.
- Individualisering van de samenleving: mensen trekken zich terug in hun eigen bubbel waardoor het onbegrip groeit met onverschilligheid en eenzaamheid tot gevolg.

De bibliotheek is een plek die mensen de mogelijkheid biedt om zich te ontwikkelen of op een laagdrempelige manier andere mensen te ontmoeten. Daarnaast kan zij ook een oase van rust zijn die ruimte schept voor reflectie en verdieping als tegenwicht voor alle snelle informatie in de samenleving. Als tegenwicht ook voor oppervlakkigheid, desinformatie en polarisatie. Wij bieden brede toegang tot informatie en helpen bij het vinden daarvan.

Wij ontwikkelen ons nieuwe beleid niet in een vacuüm. De bibliotheek werkt in een lokale context maar maakt tegelijkertijd deel uit van een landelijk netwerk. Dat betekent dat er een aantal beleidsstukken zijn waar wij ons toe moeten verhouden.

Dit zijn de belangrijkste:

- De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob)
Er is een wijziging in voorbereiding van de huidige bibliotheekwet die naar verwachting in 2025-2026 in werking treedt. Vanaf dan geldt er een zorgplicht voor gemeenten. Zij krijgen de wettelijke taak om ervoor te zorgen dat inwoners toegang hebben tot een volwaardige bibliotheek. Dit is met name voor de gemeente Roerdalen van belang, omdat daar geen bibliotheekvestiging aanwezig is en het nog onduidelijk is wat de wet precies onder een volwaardige vestiging verstaat. Op dit moment gaan we uit van de huidige geldende Wsob, zoals we die kennen.
- De landelijke netwerkagenda en het Bibliotheekconvenant
In oktober 2024 is een vernieuwd Bibliotheekconvenant (2024 – 2027) vastgesteld waarin is vastgelegd dat bibliotheken en overheden zich de komende jaren blijven inzetten voor een Nederland waarin iedereen kan lezen, iedereen online kan meekomen en iedereen zich een leven lang kan ontwikkelen. Naast dit bibliotheekconvenant is door dezelfde partijen gezamenlijk een landelijke netwerkagenda opgesteld. In beide overeenkomsten worden de drie opgaves vastgesteld waar openbare bibliotheken aan moeten bijdragen: de Geletterde samenleving, Participatie in de informatiesamenleving en een Leven lang ontwikkelen.
- De beleidsvisies van de gemeente Roermond 'Kiezen voor Kansen' als het gaat om de sociale agenda, en de cultuurvisie 'Cultuurwerkplaats Roermond'. In de cultuurvisie zegt Roermond de stad te zijn waar ontwikkeling centraal staat en te willen zorgen dat meer mensen deelnemen aan cultuur. De bibliotheek is onderdeel van de culturele basisinfrastructuur en daarmee hebben we de opdracht om makers te stimuleren.
- De beleidsvisie van de gemeente Roerdalen: kadernota 2025 'Samen zijn we Roerdalen'. Daarin worden voor het Sociaal Domein o.a. de volgende speerpunten benoemd: Kansrijk opgroeien en vitaal ouder worden, Iedereen telt mee, De jeugd vormt het Roerdalen van de toekomst en Digitale ontwikkeling, toegankelijk voor iedereen.
- Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen zijn in 2015 door de Verenigde Naties vastgesteld als de nieuwe mondiale duurzameontwikkelingsagenda voor 2030. Ze zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis. Wij zien met name een rol voor de bibliotheek als het gaat om de doelen 4 (goede kwaliteit van onderwijs) en 10 (minder ongelijkheid in een land en tussen landen).

Welke keuzes maken we

Wij kiezen voor de basis: lezen en digitale vaardigheden. Want lezen verruimt je wereld en helpt je om anderen beter te begrijpen. Om mee te kunnen doen in de samenleving is het niet alleen voldoende dat je goed kunt lezen maar moet je ook beschikken over voldoende digitale vaardigheden. Daar willen wij een bijdrage aan leveren.

Wij zijn de expert als het gaat over taal en taalontwikkeling in de breedste zin van het woord. Dat gaat van taalontwikkeling bij baby's tot leesbevordering bij kinderen en workshops voor volwassenen.

Met deze keuzes sluiten we aan bij:

- de functies uit de wet
- de drie maatschappelijke opgaves van de Netwerkagenda
- opgave 3 uit Kiezen voor Kansen: een kansrijke en inclusieve samenleving
- de cultuurnota van de gemeente Roermond.

De wettelijke functies

In de huidige bibliotheekwet (de Wsob) zijn de volgende vijf kernfuncties voor de openbare bibliotheek geformuleerd:

1. het ter beschikking stellen van kennis en informatie;
2. het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
3. het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
4. het organiseren van ontmoeting en debat;
5. het laten kennis maken met kunst en cultuur.

Uiteraard doen wij ons best om aan al deze functies te voldoen maar wij kiezen ervoor om de nadruk te leggen op de punten 1 tot en met 3. In deze functies wordt de meeste inspanningen en middelen gestopt.

De maatschappelijke opgaves van het Bibliotheekconvenant en de Netwerkagenda

In het Bibliotheekconvenant en de Netwerkagenda is vastgelegd dat de bibliotheek drie opgaves heeft:

1. Geletterde samenleving
2. Participatie in de informatiesamenleving
3. Leven lang ontwikkelen

Ook bij deze opgaves maken we keuzes. Wij kiezen ervoor om de meeste energie te stoppen in opgaves 1 en 2. Opgave 3 vinden we zeker niet onbelangrijk, maar onder andere als een middel om de doelen uit de eerste twee opgaves te bereiken en minder als doel op zich.

Visie

Wij zien het als onze maatschappelijke opdracht om leesvaardigheid en digitale vaardigheden te bevorderen.

Dit doen wij door:

- de samenwerking met het onderwijs uit te breiden en te versterken
- de inzet en de effectiviteit van de BoekStartcoaches te versterken
- het ontwikkelen van een passend aanbod, zowel op het gebied van NT1 en NT2 onderwijs als op het gebied van basisvaardigheden
- de samenwerking met onze maatschappelijke partners uit te breiden en daarmee ons netwerk te versterken
- de ontmoetingsfunctie van de bibliotheek te versterken.

Missie

Wij geloven in gelijke kansen. Goed kunnen lezen en goede basisvaardigheden zijn hiervoor de basis. Bij de Bibliotheek Bibliorura kun je je in vrijheid ontwikkelen door te lezen, te leren en te dromen. Hiermee helpen we iedereen om volwaardig deel te kunnen nemen aan de maatschappij.

Voor wie doen we het

De bibliotheek is er voor iedereen. Dat betekent dat iedereen welkom is in de bibliotheek en dat iedereen gebruik kan maken van onze faciliteiten.

In ons activiteiten aanbod kiezen we voor het bevorderen van lezen en basisvaardigheden in brede zin. Dat betekent dat we kiezen voor taalontwikkeling bij kinderen (van 0 tot 21 jaar) en voor volwassenen die ondersteuning nodig hebben bij het ontwikkelen van taal- en digitale vaardigheden (zowel NT1 als NT2).

Wat gaan we doen?

We gebruiken de drie maatschappelijke opgaves als leidraad voor ons beleidsplan.

Opgave 1

Geletterde samenleving: bevorderen van geletterdheid en leesplezier

Opgave 2

Participatie in de informatiesamenleving: basisvaardigheden en digitale inclusie

Opgave 3

Leven lang ontwikkelen

Opgave 1

Geletterde samenleving: bevorderen van geletterdheid en leesplezier

Deze opgave richt zich op de maatschappelijke opdracht om de komende jaren het leesplezier en daarmee de leesvaardigheid van met name kinderen te laten stijgen, zodat het leesniveau verbetert en de geletterdheid toeneemt.

Dat doen we door intensief samen te werken met het onderwijs en andere organisaties in de voorschoolse periode. Deze opgave ligt vooral bij het team Educatie. In het vorige Meerjarenbeleidsplan (2021 – 2024) hebben we de ambitie uitgesproken om na de scholen voor primair onderwijs ook de scholen voor voortgezet onderwijs en kinderen in de leeftijd 0 – 4 jaar te gaan bereiken. Dit is voor een belangrijk deel gelukt. We bereiken bijna alle scholen voor primair onderwijs (ook het speciaal onderwijs) en werken samen met 4 van de 5 scholen voor voortgezet onderwijs en met een deel van het mbo.

Voor de doelgroep 0 – 4 jaar werken we samen met alle grote kinderopvang-organisaties in de regio en het CJG.

In de nieuwe beleidsperiode:

- Werken we toe naar een samenwerking met 100% van alle scholen in Roermond en Roerdalen, zowel primair en voortgezet onderwijs als het mbo. De financiële basis van deze samenwerking gaat wel veranderen: we gaan de kosten evenrediger verdelen over de verschillende partners.
- Zetten we nog sterker in op betrokkenheid van de school en de leerkrachten bij leesbevordering en daarmee op de transitie van de rol van de leesconsulent. De leesconsulent moet een meer coachende en begeleidende rol krijgen in plaats van een uitvoerende. De uitvoering van leesbevorderende activiteiten kan een leerkracht prima zelf doen, als onderdeel van het reguliere onderwijsprogramma. De leesconsulenten kunnen de leerkrachten hierbij begeleiden als dat wenselijk of noodzakelijk is. Zo zorgen we ervoor dat het onderwerp meer gedragen wordt door de school en duurzamer is vormgegeven.
- Evalueren we de nieuwe vorm van de Monitor Bibliotheek op school, een systeem dat de voortgang in de leesbevordering op school in kaart brengt. In 2024 zijn we gestart met een nieuwe opzet, die gaan we evalueren, aanpassen en verder uitwerken. Deze nieuwe monitor zorgt voor meer bewustwording bij de scholen over hoe ze omgaan met lezen en het leesonderwijs in hun curriculum. Dit kan leiden tot betere keuzes voor hun eigen beleid en een effectievere inzet van de leesconsulent op school.

- Werken we samen met andere partners binnen de Roermondse coalitie Kansrijke Start, naast de regionale coalitie Kansrijke Start Noord- en Midden-Limburg waar we al enige tijd bij aangesloten zijn. In dit project, dat zich richt op ouders en kinderen in de leeftijd -10 maanden tot 4 jaar, gaan we vooral de effectiviteit van de inzet van de BoekStartcoaches vergroten. We moeten de meerwaarde van de BoekStartcoaches nog beter zichtbaar maken, met name in de VVE, zodat ze beter inzetbaar zijn.
- Ontwikkelen we een aanbod voor volwassenen op het gebied van taalonderwijs. Er is vraag naar NT2 onderwijs, maar dat is niet ons primaire doel omdat daar andere organisaties in ons werkgebied mee bezig zijn. In ons digiTaalhuis houden we hier de vinger aan de pols. We onderzoeken of we een passend aanbod kunnen ontwikkelen voor NT1-ers. Die komen wel naar de bibliotheek maar vooral met praktische, concrete hulpvragen. Daarvoor zoeken ze ondersteuning in bijvoorbeeld het IDO of de Digi-tafel, ze vragen niet vaak om een formele taalcursus.
- Werken we mee aan de gezinsaanpak lage basisvaardigheden. Er wordt gewerkt aan een gemeentelijke gezingsaanpak lage basisvaardigheden, om laaggeletterde ouders en hun kinderen te bereiken. Het is op dit moment nog onduidelijk welke vorm deze aanpak gaat krijgen en welke bijdrage de bibliotheek kan leveren maar wij zien daarin een nadrukkelijke rol voor onszelf. Hierin trekken medewerkers van het team Educatie en het team Basisvaardigheden samen op.

Opgave 2

Participatie in de informatiesamenleving: basisvaardigheden en digitale inclusie

Om volwaardig mee te kunnen doen in de maatschappij is het belangrijk dat je goed kunt lezen en over voldoende basisvaardigheden beschikt. In Roermond is, volgens het CBS, gemiddeld 17% van de beroepsbevolking laaggeletterd tegenover een landelijk gemiddelde van 12%. Er ligt hier dus een duidelijke opdracht.

Het team Basisvaardigheden houdt zich hier binnen de bibliotheek mee bezig. De afgelopen jaren is er een inhoudelijk goed aanbod ontwikkeld op het gebied van basisvaardigheden dat aanslaat bij de doelgroep. Maar de ontwikkelingen in de informatiesamenleving gaan snel en participatie in de informatiesamenleving gaat verder dan alleen beschikken over voldoende basisvaardigheden. Digitaal burgerschap wordt daarin steeds belangrijker. Ook op dat gebied zijn we een aanbod aan het ontwikkelen. We zijn dus druk bezig maar we zijn nog niet zichtbaar genoeg.

In de nieuwe beleidsperiode:

- Gaan we ons aanbod aan trainingen en spreekuren uitbreiden. Naast trainingen en spreekuren aanbieden moet er ook een grotere variatie komen in het aanbod. Mogelijk meer informeel aanbod omdat we merken dat er veel concrete hulpvragen zijn waarbij de vrager geen behoefte heeft aan een cursus. We onderzoeken of en hoe wij hiermee kunnen en gaan experimenteren met een aanbod.
- Gaan we ons ook richten op de nieuwe kerndoelen voor het onderwijs. Hoe die er precies uit gaan zien is op dit moment nog niet bekend, maar digitaal burgerschap en specifiek mediawijsheid gaan hier ongetwijfeld een rol in spelen. Wel weten we dat in de nieuwe kerndoelen Nederlands een grotere nadruk ligt op boeken en literatuur. Naar verwachting wordt er dan ook meer beroep gedaan op de leesconsulenten om hierbij te ondersteunen
- Verbinden we ons met meer relevante maatschappelijke partners, door hen bijvoorbeeld te faciliteren voor het houden van spreekuren in de bibliotheek en door vaker bij hen op locatie aanwezig te zijn.
- Werken we aan de zichtbaarheid van ons aanbod. Er wordt al veel door ons en met ons samen georganiseerd maar dat moet beter en eenvoudiger te vinden zijn voor de doelgroep en voor doorverwijzers.
- Werken we aan het uitbreiden en versterken van het netwerk, ook binnen de taak die wij hebben van coördinatie van het digiTaalhuis.
- Versterken we onze positie en onderzoeken we hoe de mensen beter kunnen helpen, door te experimenteren met nieuwe vormen van dienstverlening in het kader van non-formeel aanbod.

Opgave 3

Leven lang ontwikkelen

Zoals eerder gezegd zien wij deze opgave vooral als een middel om de andere doelen te bereiken. Bij deze maatschappelijke opgave hoort ook de vijfde functie zoals die in de wet genoemd wordt, namelijk ontmoeting en debat. De bibliotheek biedt de kans om elkaar laagdrempelig te ontmoeten, elkaar te leren kennen en kennis te nemen van nieuwe informatie.

Het bereik van deze opgave strekt zich uit van programmering tot educatie en basisvaardigheden.

Los van de maatschappelijke opgaves heeft de bibliotheek ook een functie als verblijfsplek. Als plek in de samenleving waar je jezelf kunt ontwikkelen als je dat wil maar waar je niks moet. Waar je ook gewoon kunt zitten omdat het daar warmer is dan in je eigen huis of omdat je helemaal geen huis hebt. Of waar je naar toegaat om je huiswerk te maken omdat het daar net iets gezelliger is dan thuis. Voor deze maatschappelijke rol maken we ook nadrukkelijk ruimte.

In de komende beleidsperiode:

- Blijft de collectie de basis vormen voor deze opgave. We gaan er van uit dat er in de komende beleidsperiode accentverschuivingen zullen gaan plaatsvinden binnen de collectie omdat zowel de vraag als de omgeving verandert. In gepolariseerde tijden is het des te belangrijker om een brede, pluriforme collectie te hebben die ruimte biedt aan een brede oriëntatie op kennis en informatie.
- Gaan we meer aandacht besteden aan meertaligheid in de programmering. Bij het team Educatie is meertaligheid een regulier onderdeel van het aanbod, in de programmering is het beperkt gebleven tot een paar experimenten. Dit gaan we uitbreiden. Onder meertaligheid verstaan we ook aanbod in het Limburgs.
- We beraden ons op hoe we invulling moeten geven aan de opdracht tot het organiseren van debat. We hebben daarin op dit moment te maken met zowel inhoudelijke als logistieke uitdagingen en we gaan op zoek naar de beste oplossing daarvoor.
- Gaan we het 'ontmoeten' nog meer faciliteren. In het gebouw in de Neerstraat is dat lastig te realiseren maar daarom is het des te belangrijker dat de bibliotheek op de Donderberg er komt. Dat moet een laagdrempelige plek worden waar iedereen welkom is met veel ruimte voor ontmoeting. Om dit te stimuleren gaan we daar rekening mee houden bij de inrichting van het gebouw en het organiseren van activiteiten.
- Gaan we ons meer focussen op specifieke doelgroepen. Op dit moment loopt een doelgroepenonderzoek, met name onder jongeren. Die komen wel naar de bibliotheek maar voornamelijk om te studeren en maken geen of weinig gebruik van de andere faciliteiten van de bibliotheek. We gaan jongeren verleiden om de bibliotheek beter te gebruiken, o.a. via de collectie.
- Gaan we zorgen voor een bredere programmering. Een programmering die niet alleen meer verschillende doelgroepen aanspreekt maar ook meer verdieping biedt.

Wat hebben we hiervoor nodig?

Om ons werk te kunnen doen moet de basis op orde zijn. Intern is het belangrijk dat we een stevige organisatie hebben, die flexibel is en voldoende is toegerust om soepel te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Dat betekent dat we competente medewerkers nodig hebben, een goed gebouw met een brede, pluriforme collectie en een goede financiële positie.

Extern is het belangrijk dat de relatie met de beide gemeentes goed is, zeker nu die gaat veranderen met de komst van de nieuwe bibliotheekwet en dat we een stevige positie hebben in de diverse netwerken om ons heen.

Daarvoor zijn met name de volgende onderdelen belangrijk:

- Personeel
- Huisvesting
- Collectie
- Gemeenten
- Financiën
- Netwerk en samenwerking
- Governance

Personeel

Zoals we in ons vorige Meerjarenbeleidsplan al zeiden: ‘menselijk contact is essentieel’ en dat vinden we nog steeds. Zonder (goede) medewerkers is een bibliotheek niks meer dan een gebouw met boeken. We hebben goede medewerkers nodig die bezoekers kunnen helpen met hun vraag, welke vraag dan ook. Een concrete vraag (ik zoek een boek, ik wil iets printen) een hulpvraag (ik wil iets leren) of een sociale vraag (ik wil menselijk contact). Zeker in deze sterk gedigitaliseerde samenleving wordt menselijk contact steeds belangrijker. De bibliotheek speelt hierin een rol, als locatie en als verbinder.

Het is daarom belangrijk dat dat we er in slagen de juiste mensen aan te trekken en te behouden want dit bepaalt voor een belangrijk deel de kwaliteit van onze organisatie. We doen ons best om een aantrekkelijke en vitale organisatie te zijn waar mensen graag willen (blijven) werken en waar zij zich gezien en gewaardeerd voelen.

We werken aan een nieuw strategisch personeelsbeleidsplan voor de komende beleidsperiode. Daarnaast werken we ook aan een nieuw opleidingsplan omdat we het belangrijk vinden dat onze medewerkers niet alleen goed opgeleid zijn maar ook goed opgeleid blijven.

De inzet van vrijwilligers is essentieel voor bepaalde diensten die wij aanbieden zoals de Boekendienst aan Huis en het Taalcafé. Daarnaast ondersteunen vrijwilligers bij cursussen en spreekuren in de bibliotheek. Wij kiezen er nadrukkelijk voor om de reguliere dienstverlening te laten uitvoeren door professionals om de kwaliteit en continuïteit te garanderen.

Huisvesting

Om ons werk goed te kunnen doen is huisvesting belangrijk: een goed gebouw met de juiste faciliteiten en voorzieningen is onontbeerlijk. Ons gebouw aan de Neerstraat is ongetwijfeld een van de mooiste bibliotheken van Limburg, een architectonisch pareltje. Helaas is het voor het uitvoeren van de verschillende taken die de openbare bibliotheek tegenwoordig heeft minder geschikt. In haar Cultuurvisie 2022-2025 geeft de gemeente Roermond ook aan dat een ander gebouw wenselijk is. Daar zijn nog geen concrete plannen voor maar we blijven in goed overleg met de gemeente over waar zich mogelijkheden voor een nieuwe vestiging voordoen.

Is de toekomst van het gebouw aan de Neerstraat nog onzeker, wat wel zeker is dat op de Donderberg een vestiging van de bibliotheek gaat komen. De gemeente Roermond heeft vanuit de landelijke SPUK-regeling middelen gekregen om een nieuwe vestiging te maken op de Donderberg. Op de Donderberg en de naburige wijken Hoogvonderen en de Kemp wonen veel mensen voor wie de faciliteiten van de bibliotheek heel nuttig zouden kunnen zijn maar voor wie het lastig is om naar de Neerstraat te komen. De bibliotheek moet een plek worden waar mensen van verschillende achtergronden elkaar kunnen ontmoeten, waar mensen zichzelf kunnen ontwikkelen en een rustige plek bieden om te verblijven.

In Roerdalen hebben we geen vaste vestiging. In het kader van de nieuwe Wsob zijn daar gesprekken over gevoerd maar de gemeente Roerdalen staat op het standpunt dat een vaste vestiging van de bibliotheek binnen de gemeente onvoldoende meerwaarde heeft om een dergelijke grote investering te billijken. De gemeente is tevreden met de huidige afspraken met onze bibliotheek in combinatie met de vrijwilligersbibliotheken in alle kernen.

Collectie

De collectie ligt aan de basis van ons werk. Volgens artikel 4 van de Wsob heeft de openbare bibliotheek 'een publieke taak die zij voor het algemene publiek vervult op basis van de waarden onafhankelijkheid, betrouwbaarheid, toegankelijkheid, pluriformiteit en authenticiteit.' Om daaraan te voldoen hebben we een brede, pluriforme collectie nodig. Die collectie willen we zo toegankelijk mogelijk maken voor de bezoekers, dat doen wij door veel aandacht aan de presentatie van de collectie te schenken. We willen zo goed mogelijk laten zien wat we hebben om mensen met nieuwe boeken en/of ideeën in aanraking te brengen. In de komende beleidsperiode gaan we experimenten met klantparticipatie, daarbij gaan we bezoekers meer betrekken bij de collectievorming.

Gemeenten

De huidige bibliotheekwet wordt gewijzigd. Naar verwachting zal de nieuwe wet eind 2025, begin 2026 in gaan. Een van de wijzigingen in deze nieuwe wet is dat gemeenten en provincies een zorgplicht krijgen met betrekking tot bibliotheekvoorzieningen. Dit betekent dat gemeenten de wettelijke taak krijgen om ervoor te zorgen dat inwoners toegang hebben tot een volwaardige bibliotheek met een professionele bezetting. Door deze verschuiving van een bevorderingstaak naar een zorgplicht benadrukt de rijksoverheid het belang van toegankelijke en kwalitatief goede bibliotheekvoorzieningen.

Volgens de vernieuwde bibliotheekwet wordt de gemeente verplicht om een bibliotheekbeleid te hebben en een actieve rol op zich te nemen. Daarmee worden de beide gemeenten waar we voor werken niet alleen partner en onze belangrijkste financier maar ook onze opdrachtgever. Dat is een van de redenen dat er input is opgehaald bij de gemeenten voor dit meerjarenbeleidsplan.

De relatie met beide gemeentes is constructief. Met de gemeente Roermond is er regelmatig overleg (formeel en informeel) en Roermond heeft ambities op het gebied van bibliotheekwerk. Deze zijn onder andere zichtbaar in de nadrukkelijke wens om een bibliotheek op de Donderberg te maken. Met de gemeente Roerdalen is er minder intensief contact omdat de situatie onvergelijkbaar is. We hebben er geen vaste vestiging maar voeren onze dienstverlening uit op locatie.

Financiën

Om op een goede manier invulling te kunnen geven aan onze taken en ambities is een goede financiering noodzakelijk. Tot zeer recent waren onze financiële middelen ruim voldoende en hadden we een goede buffer om financiële klappen te kunnen opvangen. In overleg met de gemeente Roermond is deze financiële buffer in de afgelopen jaren afgebouwd. Terwijl we onze reserves afbouwden stegen met name de huisvestings- en salariskosten sterk. Deze extra kosten hebben we opgevangen vanuit de bestaande financiële reserves. Op deze manier werden onze reserves in een veel hoger tempo afgebouwd dan voorzien.

De sterke prijsstijgingen werden niet gecompenseerd door een even sterke stijging van onze exploitatiesubsidies waardoor de bibliotheek er nu financieel niet erg sterk voorstaat. Het is belangrijk om in de komende jaren weer te zorgen voor een stabiele financiële positie. Vanuit de nieuwe bibliotheekwet en de daarmee samenhangende zorgplicht ontvangen de gemeentes vanaf 2025 een structurele subsidie vanuit het Rijk waarmee een deel van de extra subsidies gedekt kan worden.

Behalve de exploitatiesubsidies van de gemeentes ontvangen we ook project-subsidies vanuit diverse, zeer verschillende organisaties. Daarmee kunnen we mooie nieuwe initiatieven opstarten en soms dingen uitproberen die normaal niet mogelijk zouden zijn. Een nadeel van die projectsubsidies is dat het tijdelijke subsidies zijn waardoor mooie projecten soms ook weer gestopt moeten worden als de financiering ophoudt. Een ander nadeel is dat de verantwoording hiervan veel tijd kost. Niet alleen vanwege de administratie die het met zich meebrengt maar ook omdat er steeds vaker om (tijdrovende) impact metingen wordt gevraagd.

Naast extra inkomsten uit diverse subsidies proberen we ook onze eigen inkomsten te verhogen, door de dienstverlening aan het onderwijs minder vanuit de gemeentelijke subsidies te betalen en de eigen bijdrage van de scholen te verhogen. Er zijn afspraken gemaakt met het onderwijs over een nieuwe tariefstelling met ingang van 1 januari 2025.

In tegenspraak met het verhogen van onze eigen inkomsten is onze beslissing om in 2024 het telaaragd af te schaffen. Dit zorgt voor minder inkomsten maar dit financiële nadeel weegt zeker op tegen het verlagen van de drempel voor ouders om met hun kind naar de bibliotheek te komen en zo het lezen van kinderen te stimuleren.

Vooruitlopend op de komende zorgplicht konden gemeenten in 2023 voorstellen indienen voor een eenmalige financiële bijdrage (de SPUK-regeling) voor het versterken van hun openbare bibliotheekvoorzieningen. De gemeente Roermond heeft hiervan gebruik gemaakt en een subsidie aangevraagd en gekregen voor het maken van een nieuwe vestiging in de Donderberg.

De gemeente Roerdalen heeft een subsidie aangevraagd om het bestaande netwerk van bibliotheken, inclusief de vrijwilligersbibliotheken, te versterken. Deze aanvraag is helaas afgewezen. Op het moment van schrijven is nog niet duidelijk hoe dit zich verder zal gaan ontwikkelen.

Netwerk en samenwerking

Onze bibliotheek staat niet op zichzelf. We zijn onderdeel van het landelijk netwerk van openbare bibliotheken en werken samen met andere Limburgse bibliotheken binnen het provinciale netwerk. Maar we zijn vooral onderdeel van het lokale netwerk. Samen kom je verder dan alleen en daarom is het belangrijk om een goede samenwerking te hebben met relevante partners in ons werkgebied.

Daarom maken deel uit van het Platform Cultuur Roermond (PCR), het VVE overleg (in Roermond en in Roerdalen), het JOGG, het LEA overleg (Roerdalen), Kansrijke Start (zowel Kansrijke Start Roermond als Kansrijke Start Noord- en Midden-Limburg), de alliantie Online Veiligheid (Roermond), het MPR (Maatschappelijk Platform Roermond) en de netwerken rond de bestrijding van lage basisvaardigheden in Roermond en Roerdalen. In die laatste twee netwerken spelen we een bijzondere rol als coördinator van het digiTaalhuis.

Daarnaast werken we samen met het Laurentius ziekenhuis, het Theehuisje op de Kitskensberg, het Mama café, het Sociaal Team Roerdalen en Wel.kom. Door onderdeel te zijn van al deze netwerken en samen te werken met andere partners zitten we dicht bij de bron, kunnen we onze doelgroep beter bereiken en kunnen daarmee effectiever zijn. We gaan onderzoeken of het zinvol is om ook deel te gaan nemen aan het LEA overleg Roermond en we blijven alert op nieuwe netwerkverbanden om onze activiteiten nog beter onder de aandacht te brengen.

Governance

Vanuit de cultuurnota van de gemeente Roermond worden we bevraagd op onze inzet voor het voldoen aan de Code Governance Cultuur 2019 (goed en transparant besturen) en het implementeren van de Code Diversiteit en Inclusie (gelijkwaardige en toegankelijke cultuursector) en de Fair Practice Code (eerlijke betaling voor cultuurmakers en andere werkenden in de cultuursector).

De Raad van Toezicht werkt volgens de code Governance Cultuur. In ons personeelsbeleid houden we rekening met de Fair Practice code en code Diversiteit en Inclusie.

Bronnenlijst / literatuurverwijzing

Meerjarenbeleidsplan 2021 – 2024 De Bibliotheek Biblorura
Geactualiseerde versie, 2022.

Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen, 2014,
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0035878/2022-07-01>

Vernieuwing Bibliotheekconvenant 2024-2027 : Convenant houdende afspraken
over de bijdrage van de bibliotheekvoorziening in Nederland aan maatschappelijke
opgaven, Ministerie van OCW (et al.), oktober 2024.

Netwerkagenda openbare bibliotheekvoorzieningen 2021 - 2023 : Samenwerken en
vernieuwen, KB, SPN, VOB. Update juli 2022.

Kiezen voor kansen : Programma Sociaal Domein 2023 – 2028,
gemeente Roermond, 2023.

De cultuurwerkplaats : Roermond werkt aan cultuur, cultuurvisie 2022 – 2025,
gemeente Roermond, 2021.

Kadernota 2025 : samen zijn we Roerdalen!, Gemeente Roerdalen, 2024.

United Nations, Department of Economic and Social Affairs - Sustainable
Development Goals, <https://sdgs.un.org/goals>

CBS - Geletterdheid in zicht, <https://geletterdheidinzicht.nl/dashboard>

Personeelsbeleidsplan Biblorura 2021 – 2024, Frank Eekhout & Jeanine Deckers,
Biblorura, 2021.

Cao OB 2024-2026, Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB);
FNV, sector FNV Media & Cultuur (FNV); CNV, 2024

Je vindt het bij de Bibliotheek

Bibliorura

